“ٴبىز وسى ارادان كەلگەمىز”

ــــ باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ شانشيدىڭ يۇيلين قالاسىندا قىزمەت تەكسەرگەندىگى جونىندە ەستەلىك

(باسى 2 ـ بەتتە)

قايتا گۇلدەنۋ نەگىزى:

“كەشكى مەكتەپتە حات تانۋدان” “وسىزاماندانعان وقۋ ـ اعارتۋ جۇيەسىن ورناتۋعا” دەيىن

ٴبىر جىلدان استام ۋاقىتتىڭ الدىندا شانشيگە كەلگەن كەزدە، باس شۇجي شي جينپيڭ بايىرعىنى ەسكە تۇسىرە بۇگىنگىنى ٴسوز ەتىپ: “‘جۇڭگو’ دەگەن جازۋ ەڭ ەرتەدە شانشيدەن قازىپ الىنعان قولا قۇرال جازۋىنان بايقالعان بولاتىن”، ـ دەدى.

9 ـ ايدىڭ 14 ـ كۇنى باس شۇجي شي جينپيڭ سۇيدى اۋدانىنداعى بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالار كورمە سارايىنا باردى. تالدان توقىلعان بۇيىمدار، بالشىق ٴمۇسىن، قابىرعا سۋرەت، سونا، تاس ويما، قاعاز قيما، تاعى سۇيدى اماندىق كىتابى، سولتۇستىك شانشي حالىق اندەرى، ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسقان وسى ٴبىر حالىقتىق كوركەمونەر قۇددى كونە تەسەمەن سولتۇستىك شانشيدىڭ سارى توپىراعىنا قاشالىپ قالعان سەكىلدى.

سولتۇستىك شانشيلىق اڭگىمە ايتۋشىسى لي كاڭ سانشيانىن قولىنا الىپ، اياعىنا شۋايانى بايلاپ، ياڭدۇ ورامالىڭ كوكالا دەپ شىرقاتا انگە سالعاندا، بۇكىل الاپ دۋمانداپ كەتكەندەي بولدى.

اسىم ٴان مامىرلاپ تىنىدى. باس شۇجي ٴوزى باستاپ شاپالاق سوعىپ: “مەن سانشياندى تىڭداعاندى تۋتەنشە ۇناتامىن، ٴۇنى وتە ادەمى، جەر جايى مەن ەل سالتىن بىلگەندەر عانا بۇل اۋەندى شەرتە الادى”، ـ دەدى.

اتا ـ بابادان بەرى، زامان ـ زاماننان بەرى، اتىز باسى، اۋلا اراسى، كەمەرلەر، كىر جۋعالى، سۋ العالى بارعان، جۇمىس ىستەۋگە، مال باعۋعا بارعان جولدار وسىنداي بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىنىڭ ساحناسىنا اينالعان.

كورمە سارايىنىڭ شاعىن اۋلاسىندا قىزۋ دۋماندى سولتۇستىك شانشي داياڭگى ٴبيى بيلەنىپ، اسەمدىگىمەن كوز تارتادى.

“اينتپاي ـ اق بيلەيدى ەكەنسىڭدەر، بارلىعىڭ ارنايى وقىپ كەلگەنسىڭدەر مە؟”.

كوپشىلىك جارىسا جاۋاپ بەردى: “جالعاستىرۋشىلار بار، شاكىرتتەر دە بار”. “قازىر اپتا سايىن قيمىل، اي سايىن كۇرەس بار، ٴبىز تاعى ۇنەمى مەكتەپتەرگە بارىپ ساباق وقيمىز”. “بۇرالا بيلەگەن سايىن جالىنداي تۇسەسىڭ، بۇرالا بيلەگەن سايىن جىگەرلەنەسىڭ، بۇرالا بيلەگەن سايىن جاساراسىڭ”.

“وي بالە! حالىقتىق كوركەمونەر جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ اسىل قازىناسى، اتا ـ بابامىزدان قالعان وسىناۋ اسىلدارىمىزدى جاقسى قورعايىق، ويداعىداي جالعاستىرايىق، ويداعىداي پايدالانايىق”.

بەيزاتتىق مادەنيەت مۇرالارىنىڭ بىرنەشە جالعاستىرۋشىسى تۇگەلدەي “مەكتەپكە كىرگىزۋدى” تىلگە الدى. كورمە سارايىمەن اراسى بىرنەشە كوشە ٴبولىپ جاتقان سۇيدى تاجىريبە ورتا مەكتەبى وسىناۋ كوركەمونەر جاۋھارلارىنا ەسىگىن ايقارا اشىپتى. قىزمەت تەكسەرۋ كەزىندە باس شۇجي شي جينپيڭ وسى مەكتەپكە باردى.

كىتاپ وقىعان داۋىس، ٴان اۋەنى، كۇيساندىقتان توگىلگەن ٴۇن جانە الاڭدا اسىر سالعان بالالاردىڭ داۋىستارى تىرشىلىك تىنىسىن اڭداتادى. وقۋ ـ اعارتۋ سالاسىنىڭ “ەكىنى جەڭىلدەتۋ” ساياساتى ورتاعا قويىلعانان كەيىن، مەكتەپ تە وقۋشىلاردىڭ جالپىلىق ساپاسىن جەتىلدىرۋگە جانە جان ـ جاقتى داموۋىنا اناعۇرلىم ٴمان بەرە باستادى. باس شۇجي بىلگەرىندى ـ كەيىندى حاتكەرلىك ساباعىن جانە دەنە تاربيە ساباعىن كوردى.

“شي اتاي، سالەمەتسىز بە!”، “ٴبىز ٴسىزدى جاقسى كورەمىز!”. الاڭدا الاقايلاعان ٴۇن تولاستامادى. كلاستاعى بالالار زالعا جۇگىرىپ شىعىپ، قولدارىن بۇلعاپ اسىر سالدى.

باس شۇجي تەبىرەنىپ بىلاي دەدى:

“جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ گۇلدەنۋى نەگە تايانادى؟ ٴبىزدىڭ ۇلتىمىزدىڭ ۇسكەلەڭ وركەنيەتتى رۋحاني جەتىلمىنە تايانادى، مۇنىڭ نەگىزى وقۋ ـ اعارتۋدا. 5000 جىلدىق جۇڭحۋا ۇلتى وركەنيەتىنىڭ نەگىزى دە وقۋ ـ اعارتۋدا. ٴبىر ەلدىڭ نەشە مىڭ جىل بويى گۇلدەنىپ ـ كوركەيۋىندە وقۋ ـ اعارتۋ اسا ماڭىزدى ورىندا تۇرادى”.

وقىتۋ عيماراتىنىڭ جوعارعى جاعىندا “وقۋ وقىعاندا ەلدى قۇتقارۋدى ەستەن شىعارماۋ، ەلدى قۇتقارعاندا وقۋ وقۋدى ۇمىتپاۋ كەرەك” دەگەن جازۋلار جارقىراپ ساۋلە شاشىپ تۇر. باس شۇجي شي جينپيڭ وقىتۋشى ـ وقۋشىلارمەن اڭگىمەلەسكەندە، سۇيدى شىفان مەكتەبىنىڭ بايىرعى تۇراعىنان باستاپ ايتتى:

“توڭكەرىسكە قاتىناسقاندا الدىمەن تاربيە قابىلداۋ كەرەك. نە ٴۇشىن توڭكەرىس جاسايمىز؟ ەڭبەككەشى قاۋىم 2 مۋ جەر ٴۇشىن دەسەدى. كەشكى مەكتەپتە حات تانۋ، ساۋاتسىزدىقتى جويىپ، سانانى وياتۋ ارقىلى ازاتتىق ٴۇشىن ەكەندىگىن تانىپ جەتتى. جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان بەرى، باستاپتاعى 500 ميلليوننان استام ادامنىڭ تاربيەسىن يگەرۋدەن باستاپ، قازىرگى ٴبىر ميلليارد 400 ميلليوننان استام ادامنىڭ تاربيەسىن يگەرگەنگە دەيىن جوعارى دارەجەلى وقۋ ـ اعارتۋ بۇقارالانعان وقۋ ـ اعارتۋعا اينالدى، مۇنىڭ ٴبارى وقۋ ـ اعارتۋعا ٴمان بەرگەن تاڭداۋلى ٴداستۇردى جالعاستىرعاندىق”.

اۋين سوعىسىنان ەكپىندەي تەبىندەگەن جاڭا داۋىرگە دەيىن ۋاقىت جىلجىپ اعىپ، تىرشىلىك جاڭاردى. باس شۇجي شي جينپيڭ مادەنيەت سەنىمىن بەكەمدەۋدىڭ، حالىقتىڭ جالپىلىق ساپاسىن جوعارىلاتۋدىڭ، ادامنىڭ جان ـ جاقتى داموۋىن جەبەۋدىڭ، قوعامدىق وركەنيەت دەڭگەيىن جوعارىلاتۋدىڭ، بۇكىل ۇلتتىڭ جاسامپازدىق ومىرشەڭدىگىن ارتتىرۋدىڭ ايرىقشا ماڭىزىن تىلگە تيەك ەتتى.

“كەلەسى قادامدا ەلىمىزدىڭ وقۋ ـ اعارتۋى اناعۇرلىم ۇيلەسىمدى ورنالاستىرىلىپ، ەكىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋدىڭ قاجەتىنە اناعۇرلىم ۇيلەسەتىن بولادى. مەملەكەتتىڭ جوباسى جاسالىپ بولدى، ٴارقايسى جاق تا ارەكەتكە كىرىستى، ٴۇمىتىمىز سوتسياليزمنىڭ قۇرىلىسشىلارىن جانە ٴىزباسارلارىن باۋلۋ. احلاق، اقىل ـ وي، دەنە، ەستەتيكا، ەڭبەك جاعىنان جان ـ جاقتىلى جەتىلدىرۋ، بۇل 70 نەشە جىل قورىتىندىلانعان، 5000 جىل زەرتتەپ ۇڭىلگەن باعالى قورىتىندى.

شىنايى يگەرىپ، ناقتى ٴىس ىستەۋگە جەتەكتەۋ:

“ىشكەرىلەي تەكسەرىپ زەرتتەۋدەن” “جاقسى جاۋاپناما تاپسىرۋعا” دەيىن

وسى جولعى ساپاردىڭ ەڭ سوڭعى بەكەتىندە تاعى ٴبىر قىستاقتا، سۇيدى اۋدانى قالاشىعىنىڭ باتىس ۇشتۇستىگىندەگى جاڭجيابيان قالاشىعىنىڭ حاۋجياچياۋ قىستاعىنا باردى. بۇل ارادا اعا بۋىن كوممۋنيستەردىڭ شىندىقتى ٴىس جۇزىنەن ىزدەۋ، ناقتى ٴىس ىستەۋ، تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋگە ٴمان بەرۋدەي ونەگەلى ٴىس ٴىزى قالعان. ول جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى سۇيدى ايماقتىق كوميتەتى 1943 ـ جىلى كوكتەمدە ٴبىر ايدان استام ۋاقىت تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزۋ ارقىلى بايقاعان ۇلگىلى قىستاق بولاتىن.

سول كەزدە ٴبىر ۇلگىلى تۇلعا دا بايقالعان، ەسىمى ليۋ يۇيحوۋ. قىستاق تاريحى كورمەسىندە باس شۇجي ٴبىر ماي بوياۋلى سۋرەتتىڭ الدىندا توقتالدى. سۋرەتتە ليۋ يۇيحوۋ كەۋدەسىنە قىزىل گۇل تاعىپ، سارى وگىزىن جەتەلەپ تۇر. بۇل ليۋ يۇيحوۋدىڭ سۇيدى اۋدانىنىڭ كوكتەمگى ەگىس ۋىندىرىسىنە جۇرتتى اتتانىسقا كەلتىرۋ جيىلىسىندا سۇيدى اۋدانىنىڭ ەڭبەك قاھارمانى بولىپ باعالانىپ، سىيلىق الىپ، ٴماز ـ مەيرام بولىپ قىستاققا قايتىپ بارا جاتقان كەزى بولاتىن.

باس شۇجي كۇلىپ تۇرىپ بىلاي دەدى: “‘بارشا قىستاق حاۋجياچياۋدان ۇيرەنەدى، بارلىق ادام ليۋ يۇيحوۋدان ۇيرەنەدى’. حاۋجياچياۋ قىستاق ونەگەسى بولىپ باعالانىپ، ليۋ يۇيحوۋدىڭ اتى دا جەر جاردى، شەكارا وڭىردەگى قالىڭ ەڭبەك قاھارماندارىنىڭ ىشىندە ول اتىۋلىلاردىڭ ٴبىرى بولاتىن”. بيىل حاۋجياچياۋ تاعى ٴبىر رەت “ۇلگى” اتاعىن الدى: “كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ مەملەكەتتىك ۇلگىسى” بولدى.

“بۇكىل ەلدە نەبارى 10ى عانا بار، بۇل دەگەن كەرەمەت، ناعىز اتى زاتىنا ساي داڭقتى مارتەبە سانالادى”. حاۋجياچياۋ قىستاق پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۋجيى ليۋ جىنشي ٴبىر شەتتە پەيىلدەنە كۇلىمسىرەپ تۇردى.

“78 جىل بولىپتى، بۇل ٴبىر مەزەتتىك قانا ەمەس، قايتا ساۋلەلەنىپ تولقىسى تۇسكەندىك. باستاماشىلدىق، جەتەكشىلىك رولى نەگە سۇيەنەدى دەگەندە، پارتيا قۇرىلىسىنىڭ ٴبىر قىدىرۋ تاجىريبەلەرىن قورىتىندىلاپ شىعۋعا بولادى”. باس شۇجي شي جينپيڭ شەشىلە ٴتۇسىپ بىلاي دەدى: ٴبىرى، تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋگە سۇيەنۋ. ناقتى كۇش جۇمساپ، سەنىمدى ماتەريال توپتاۋ كەرەك، مىنە بۇل ٴتوراعا ماۋ زىدۇڭنىڭ بۇكىل پارتياعا قالدىرعان جاقسى ستيلى، تاماشا ٴداستۇرى. ەندى ٴبىرى، ونەگە سومداۋ، تولىق تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزۋ نەگىزىندە، جاقسى تاجىريبەلەردى، تاماشا تيپتەردى بايقاپ، ۇيرەنۋدى، ساۋلەلەندىرۋدى جالپىلاستىرۋ كەرەك. تاعى ٴبىرى، پارتيا ياچەيكاسىن ويداعىداي قۇرىپ، باستاماشىلاردى ويداعىداي تاڭداپ، بۇقارالىق لۋشيانمەن ٴجۇرىپ، بۇقارانىڭ بەلسەندىلىگىن جۇمىلدىرىپ، ساناسىن ٴوسىرىپ، تانىمىن جوعارىلاتىپ، ىستەردى بىرگە ويداعىداي ىستەۋ كەرەك.

“سارى توپىراقتا قاراپ وتىرۋدان” “كاسىپ سالاسىنا بەت الۋعا” دەيىن قىستاقتىڭ بەت ـ بەينەسىندە جانە قىستاق تۇرعىندارىنىڭ تۇرمىسىندا تەرەڭ وزگەرىستەر تۋىلدى. باس شۇجي ٴجۇزىم جىلجايىن كوردى، قىستاقتاعى قارايلاسۋ باقتى اۋلاسىن ارالادى، قىستاق ەمحاناسىنا باردى، بارلىعىن ىجداعاتپەن كوردى.

كەزىندە ەگىن سالعاندا تابيعاتقا سۇيەنەتىن، ال قازىر جاعداي كۇننەن ـ كۇنگە جاقسارادى. ٴجۇزىم ەكسەڭ، ۇلكەن جاقتان مەملەكەتتىك كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا شىعارعان ٴتيىمدى ساياساتى بار؛ قىستاق تۇرعىندارى زەينەتكە شىقسا، مەملەكەتتىڭ زەينەتكەرلىك ٴىسى مەن زەينەتكەرلىك كاسىپ سالاسىنىڭ سايكەستى داموۋىنا سۇيەنەدى؛ قىستاق تۇرعىندارى ناۋقاس كورسەتسە، مەملەكەتتىڭ ەمدەۋ قامتاماسىزداندىرۋ ساياساتىنىڭ جالپىعا ٴتيىمدى تىرەگى بار.

باس شۇجي: “وسى تاۋ قويناۋلاردىڭ بارىنەن ٴۇمىت كۇتۋگە بولادى، اۋقاتتانۋ جولىن تاۋىپ، جاقسى تۇرمىس كەشىرسە، بۇكىل جۇڭگودا سەنىم بولادى. بايقاسام، وسى ارانىڭ ادامدارى تىرىسشاڭ ەكەن، تابيعي شارت ـ جاعدايدىڭ كومەگى دە بار ەكەن. مۇندا ‘تابيعي شارت ـ جاعداي’ دەگەن ٴسوزدىڭ 2 ٴتۇرلى ٴمانىسى بار، ٴبىرى، جاراتىلىستىق كليماتتىڭ تابيعي شارت ـ جاعدايى، ەندى ٴبىرى، پارتيا مەن ۇكىمەتتىڭ ابزال ساياساتىنىڭ شارت ـ جاعدايى”، ـ دەدى شەشىلە.

بيىل سولتۇستىك شانشيدە تاعى قۋاڭشىلىق بولدى. ٴبىراق اۋىلداستار “قۋاڭشىلىققا بولا ابىرجىمادى، كوممۋنيستىك پارتيا بولعاندىقتان الاڭسىز بولدى”. قىستاقتارعا بارىپ، وتباسىلارىن ارالاپ، باس شۇجي شي جينپيڭ توڭكەرىستىك بايىرعى رايونداعى اۋىلداستاردىڭ اراسىندا كوبىرەك بولۋدى ويلادى.

حاۋجياچياۋ قىستاعىنىڭ تۇرعىنى حوۋ جىرۇڭ 70 جاسقا شىقتى. بۇرىن ناۋقاس سەبەبىنەن كەدەيلەسىپ، تۇرمىستا قيىنشىلىق تارتىپ كەلگەن بولاتىن، بىرنەشە جىلدىڭ الدىندا كەدەيلىكتەن ارىلىپ، وتباسىلار تولىقسىپ، تۇرمىستارى جىلدان ـ جىلعا جاقسارا ٴتۇستى.

باس شۇجي ونىڭ وتباسىنا بارعاندا اۋلاداعى جەر كەپەدە تاماق جاساپ جاتقانىن كورىپ، كوڭىلدەنە قارادى. جۇگەرى بوتقا، ەت ٴمانتى دايىنداپتى، تۇرالعان بالدىركوكتى ەندى قۋىرعالى جاتىر ەكەن.

“مىنا اسقاباق وتە ٴدامدى!”.

سۇيىنىڭ ۇستىندە وتىرىپ، لاحوۋ باس شۇجيگە جيدەدەن الىڭىز دەدى. باس شۇجي كۇلىمسىرەپ جيدەنى الىپ ٴدامىن تاتىپ، “ەرەكشە ٴتاتتى ەكەن!” دەدى.

لاحوۋدىڭ چيڭحايدا جۇمىس ىستەيتىن ەكىنشى ۇلى جۇڭچيۋ مەرەكەسى بايلانىسىمەن ۇيگە قايتىپ كەلگەن بولاتىن، ول باس شۇجيگە: “اعايىندىلارىمىزدىڭ اۋقاتىنىڭ ٴبارى جاقسى، اكە ـ شەشەمىز كەدەيلىكتەن ارىلعانان كەيىن ٴبىز دە الاڭسىز بولدىق. السقا بارىپ جۇمىس ىستەپ، كوبىرەك كىرىس كىرگىزۋدىڭ قامىنداامىز”، ـ دەدى.

جەر كەپەنىڭ تەرەزەسى ايناداي جارقىراپ تۇر، ەلەكتر جابدىقتارى تولىق ەكەن، تەرەزەنىڭ الدىنا قويىلعان تۇبەكتىك كورىنىستەر جاپ ـ جاسىل بولىپ جايناپ تۇر. باس شۇجي اينالاسىنا قاراپ، ەرەكشە تەبىرەنىپ: “سول ٴبىر جىلدارى سولتۇستىك شانشيدە تۇرعان كەزىمدە مۇنداي تاماشا ۇيلەردى كورمەگەن ەدىم، يان ـ ان ايماقتىق پارتكومىنىڭ تۇرعان ورنى دا قازىرگى ٴبىز تۇرعان ۇيگە جەتپەيتىن”، ـ دەدى.

“بۇكىل جۇڭگوداعى ەڭ كەدەي جەرلەردىڭ بارىنە بارىپ كوردىم، قازىر بارلىعىنىڭ بەت ـ بەينەسى جاڭاردى. جاقسى تۇرمىس كەشىرۋ ــ ٴبىز كوممۋنيستەردىڭ سول جىلدارى وسى ارادان بازا قۇرىپ، ەڭ سوڭىندا بۇكىل جۇڭگونى ازات ەتكەنگە دەيىن كوكەيلەرىنەن شىعارماعان ويى. وسى ٴىستى ويداعىداي تىندىرعاندا عانا، كوممۋنيستەر جاقسى جاۋاپناما تاپسىرعان سانالادى، ويتپەگەندە تولىمسىز بولعانى”.

حاۋجياچياۋدا اۋىلداستارمەن قوشتاسار ساردا باس شۇجي وسى رەتكى ساپارىن ەسكە الىپ، تەرەڭ تولعانىپ بىلاي دەدى:

“بۇل ارادان مەن كوپ نارسە ۇيرەندىم، كوپتەگەن اسىر الدىم، تولىق تابىسپەن قايتىپ بارامىن دەسەم دە بولادى. جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ قالاي كەلگەندىگىن كوردىم، جيڭگاڭشاننان سولتۇستىك شانشيگە دەيىن، سولتۇستىك شانشيدەن شيبايپوعا دەيىن، ودان قايتىپ بەيجيڭگە دەيىن جول بويى ەمتيحان تاپسىردى. جاڭا جۇڭگو قۇرىلعان 70 نەشە جىلدا پارتيا قۇرىلعان 100 جىلدا جۇڭحۋا ۇلتىنداعى جويقىن وزگەرىستەردى كوردىم. ٴبىز وسى جولدى ۇزدىكسىز جاقسى باسۋىمىز كەرەك. جولدى جاقسى باسۋ ٴۇشىن كەلگەن جولىمىزدى ۇمىتپاۋىمىز كەرەك. وتكەن تار جول، تايعاق كەشۋلەرگە قاراساق، ٴبىز وسى ارادان كەلگەمىز، بەلگىلى ٴبىر زات نەمەسە قۇبىلىس باستاۋىندا جاي، قاراپايىم كورىنگەنىمەن، ٴبىراق دامي، وزگەرە كەلە وراسان زور ىقپال، وزگەرىس تۋدىرىپ، قوعامنىڭ العا باسۋىن جەبەيدى”.

(شينحۋا اگەنتتىگىنىڭ 9 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى يۇيليننەن بەرگەن حابارى)

(باسى 1 ـ بەتتە)

پارتياسىمەن جانە جۇڭگو حالقىمەن تار جول، تايعاق كەشۋلەردى وتكەرىپ، بەينەت پەن زەينەتتى بىرگە كەشىپ، تىزە قوسا شايقاس جاساپ، جۇڭگو توڭكەرىسى، قۇرىلىسى، رەفورما ىستەرى ٴۇشىن قوندى ۇلەس قوسقان حالقارالىق دوستاردى ىستىق ىقىلاسپەن ەسكە الدى.

شي جينپيڭ حاتىندا بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: 20 ـ عاسىردىڭ الدىڭعى جارتىسىندا سنوۋ، ما حايدى، بەتيۋن، كى ديحۋا، اللەي، ەپستەين قاتارلى ٴبىر قىدىرۋ حالقارالىق دوستار سوناۋ الىس قيىردان جۇڭگوعا كەلىپ، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىمەن جانە جۇڭگو حالقىمەن تار جول، تايعاق كەشۋلەردى بىرگە وتكەرىپ، بەينەت پەن زەينەتتى بىرگە كەشىپ، تىزە قوسا شايقاس جاسادى. ٴبىز ولاردىڭ جۇڭگو توڭكەرىسى، قۇرىلىسى، رەفورما ىستەرى ٴۇشىن قوسقان قوندى ۇلەستەرىن جانە جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنا، جۇڭگو حالقىنا دەگەن شىنايى دوستىعىن قاشاندا ەستە بەرىك ساقتايمىز.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسى قۇرىلعان 100 جىلدان بەرى، ٴداۋىر ۇندەۋىن اقتاپ، حالىقتىڭ كۇتكەن تىلەگىن جەردە قالدىرماي، حالقارالىق دوستاردىڭ سەنىمىن اقتاپ، جۇڭگو حالقىن ۇزاق ۋاقىت كۇرەس جۇرگىزۋگە ىنتىماقتاستىرىپ، باستاپ، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۋ سىندى ٴبىرىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نىساناسىن جۇزەگە اسىرىپ، جۇڭگو حالقىنا باستىلىق ەتىپ جاپپاي سوتسياليستىك وسىزاماندانعان قۋدىرەتتى ەل ورناتۋ سىندى ەكىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نىساناسىنا قاراي قادام تاستاپ، دۇنيە ٴجۇزىنىڭ بەيبىتشىلىك جانە دامۋ ۇلى ٴىسىن ۇزدىكسىز جەبەپ كەلەدى. سىزدەردىڭ جان اشىر جاقىندارىڭىزدىڭ سول كەزدەگى تالعامى بۇكىلدەي دۇرىس.

شي جينپيڭ بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: تاريح تولاس تاپپايدى، رۋح ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسادى. سىزدەردىڭ جان اشىر جاقىندارىڭىزدى ۇلگى تۇتىپ، جۇڭگو حالقى مەن دۇنيە ٴجۇزى حالقىنىڭ دوستىعىن جانە سەلبەستىگىن كۇشەيتۋگە، ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسىن قۇرۋدى ىلگەرىلەتۋگە ۇلەس قوسۋلارىڭىزدى ٴۇمىت ەتەمىن!

تاياۋدا سنوۋ، ما حايدى، اللەي، ەپستەين، ميللەر، كرۋك، جىڭ لۋيچىڭ، لي شا، فرەي، ۋي لۋشي، يە حۋا، چىن بيدي قاتارلى حالقارالىق دوستاردىڭ 16 تۋىس ـ تۋعانى بىرلەسىپ، ٴتوراعا شي جينپيڭگە حات جازىپ، جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىنىڭ 100 جىلدىق مەرەيتويىن قىزۋ قۇتتىقتادى، جۇڭگو حالقىنىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىسىنىڭ جانە دۇنيە جۇزىلىك فاشيزمگە قارسى سوعىستىڭ جەڭىسكە جەتكەندىگىنىڭ 76 جىلدىعى بايلانىسىمەن، جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىستاعى ارداگەر قۇرباندارى ورتاق ساعىنا ەسكە الاتىندىقتارىن، جان اشىر جاقىندارىنىڭ سول كەزدە جۇڭگو كوممۋنيستىك پارتياسىمەن جانە جۇڭگو حالقىمەن بىرگە جولداس بولۋدى تاڭداعاندىعىن داڭق سەزىنەتىندىكتەرىن جانە ماقتانىش ەتەتىندىكتەرىن، سونداي ـ اق ادامزاتتىڭ تاعدىرلاس ورتاق تۇلعاسى باستاماسىنىڭ جەتەكشىلىك ەتۋىندە، جاڭا داۋىردەگى يىنتەرناتسيونالىزمدىك رۋحقا مۇراگەرلىك ەتىپ جانە ونى اسقاقتاتىپ، جۇڭگو مەن شەتەل حالقىنىڭ دوستىعىن نىعايتۋعا، جۇڭگونىڭ ەكىنشى 100 جىلدىق كۇرەس نىساناسىن جۇزەگە اسىرۋىن قولداۋعا تىڭ ۇلەس قوسۋدى قالايتىندىقتارىن ٴبىلدىردى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

شاڭحاي سەلبەستىك ۇيىمى مەن كوللەكتيۆتى حاۋىپسىزدىك شارتى ۇيىمى ەكى ۇيىمعا مۇشە ەلدەردىڭ وزگەشە باسىمدىعى مەن اركىمنىڭ ىقپالىن ويداعىداي ساۋلەلەندىرىپ، اۋعانستان ماسەلەسىن ساياسي جولمەن شەشۋ ۇلكەن بەتالىسىنا تابانىدى بولىپ، اۋعانستاننىڭ بىلىقپالىقتى تەجەپ، ورنىقتىلىققا قايتا ورالىپ، بەيبىت قايتا قۇرۋ جولىنا ٴتۇسۋىن ىلگەرىلەتىپ، ەڭ سوڭىندا وسى ٴوڭىردىڭ جاپپاي حاۋىپسىزدىگىن، ورتاق حاۋىپسىزدىگىن، سەلبەستىك حاۋىپسىزدىگىن، بايانىدى حاۋىپسىزدىگىن جۇزەگە اسىرۋ كەرەك.

شي جينپيڭ 3 ٴتۇرلى پىكىر ـ ۇسىنىس ورتاعا قويدى.

ٴبىرىنشى، اۋعانستان جاعدايىنىڭ تەز ارادا وتپەلى كەزەڭنەن ورنىقتى ٴوتۋىن ىلگەرىلەتۋ. اۋعانستاننىڭ ەل ىشىندەگى ٴارقايسى جاقتاردىڭ تىلدەسۋ، كەڭەسۋ ارقىلى كەڭشىرىمشىل ساياسي ورنالاستىرۋ جاساۋىنا قولداۋ كورسەتۋ. اۋعانستان شەكاراسى ىشىندەگى لاڭكەستىك ۇيىمداردىڭ ارەكەت بەتالىسىنا ۇزدىكسىز نازار اۋدارىپ، اۋعانستاننىڭ قاتىستى جاقتارىن باتىل سوققى بەرۋگە قۇزاپ، ۇستىنەن وڭاۋ مەن تۇبىرىنەن وڭاۋعا بىردەي ٴمان بەرۋ ٴادىسىن قولدانىپ تۇبەگەيلى الاستاپ، اۋعانستاندى پانالاپ وتىرعان لاڭكەستىك كۇشتەردىڭ شار تاراپقا زيان جەتكىزۋىنەن ساقتانۋ كەرەك.

ەكىنشى، اۋعانستانمەن بايلانىس جاساۋ، تىلدەسۋ. ۇستامدى بولۋ، ناقتى ىستەر تىندىرۋ تۇرعىسىن شىعار ٴتۇيىن ەتىپ، اۋعانستانداعى ٴارقايسى جاقپەن ىقپالداستىق ورنىستەتىپ، اۋعانستان جاڭا بيلىك قۇرىلىمىنىڭ اناعۇرلىم اشىق، سيىسىمدى بولۋىنا، بايسالدى دا ورنىقتى ىشكى ـ سىرتقى ساياسات اتقارۋىنا، دۇنيە جۇزىندەگى ٴارقايسى ەلمەن، اسىرەسە، توڭىرەكتەگى كورشى ەلدەرمەن تاتۋ ـ ٴتاتتى وتۋىنە جەتەكشىلىك ەتۋ جانە ونى ىلگەرىلەتۋ كەرەك.

ٴۇشىنشى، اۋعانستان حالقىنىڭ قيىن وتكەلدەن وتۋىنە كومەكتەسۋ. اۋعانستانعا دەر كەزىندە ادامگەرشىلىك جانە ىندەتكە قارسى اتتانۋ جاعىندا قولداۋ كورسەتىپ، اۋعانستان حالقىنىڭ ۋايىمىن ارىلىپ، قيىنشىلىقتان قۇتىلۋىنا كومەكتەسۋ كەرەك. جۇڭگو جاق ٴبىر توپ شۇعىل كومەك بەرۋ زاتتىق ماتەريالدارىن تەز ارادا جونەلتەتىندىگىن جاريالادى ٴارى شاماسىنىڭ كەلۋىنشە ۇزدىكسىز ٴتيپتى دە كوپ كومەكپەن قامدايدى. اۋعانستاننىڭ قيىنشىلىق جاعدايىن تۋدىرۋشى رەتىندە، كەيبىر ەلدەر بۇرىنعى تاجىريبە ـ ساباقتاردى ٴتيپتى دە جاقسى قابىلداپ، اۋعانستاننىڭ بولاشاقتاعى داموۋى جونىنەن وتەۋگە ٴتيىستى جاۋاپكەرشىلىكتەرىن ارقالاۋى كەرەك.

شي جينپيڭ سوڭىندا بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭگو جاق ٴارقايسى جاقپەن بايلانىس جاساۋدى، سايكەسۋدى كۇشەيتىپ، قول ۇستاسا قۇلشىنىس جاساپ، اۋعانستان حالقىنىڭ نۇرلى بولاشاققا قادام تاستاۋىن قولداپ، وسى وڭىردىڭ بايانىدى بەيبىتشىلىگى مەن تىنىشتىعىن قورعاۋدى قالايدى.

تاجىكستاننىڭ زۇڭتۇڭى راحمون باسشىلار باس قوسۋىن باسقاردى، قازاقستاننىڭ زۇڭتۇڭى توقايەۆ، قىرعىزستاننىڭ زۇڭتۇڭى جاپاروۆ، پاكىستاننىڭ زۇڭلىيى يمران حان، وزبەكستاننىڭ زۇڭتۇڭى ميرزيويەۆ، ارمەنيانىڭ زۇڭلىيى پاشينيان، بەلورۋسسيانىڭ زۇڭتۇڭى لۋكاشەنكو، يراننىڭ زۇڭتۇڭى لايشي باسشىلار باس قوسۋىنا قاتىناستى. رەسەيدىڭ زۇڭتۇڭى پۋتين، ٴۇندىستاننىڭ زۇڭلىيى مودي بەينە ەكران تاسىلىمەن باسشىلار باس قوسۋىنا قاتىناستى.

ديڭ شۋەشياڭ، ياڭ جيەچي، حى ليفىڭ قاتارلىلار باسشىلار باس قوسۋىنا قاتىناستى.

ٴتوراعا شي جينپيڭنىڭ ەرەكشە ۋاكىلى رەتىندە، ۋاڭ ي تاجىكستاندا ناق مايداندا باسشىلار باس قوسۋىنا قاتىناستى.